

Ігор КОРОЛЬОВ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Вілма ЛЕОНАВІЧЕНЕ

Академія освіти Університету Вітовта Великого

СПІВПРАЦЯ ЦЕНТРУ БАЛТИСТИКИ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА З УНІВЕРСИТЕТОМ ВІТОВТА ВЕЛИКОГО: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вивчення литовської мови та культури в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка розпочато у 2018 році, коли було підписано угоду з Вільнюським університетом про реалізацію проекту «Зміцнення співпраці між зарубіжними балтійськими центрами та дослідницькими установами Литви». Участь студентів, які вивчають литовську мову та культуру, у програмах академічної мобільності за проектом: семестрові литуаністичні студії та літні / зимові курси литовської мови та культури у Вільнюському університеті та Університеті Вітовта Великого; літні освітні табори литовської мови, культури та історії. У 2019 році між КНУ імені Тараса Шевченка та Університетом Вітовта Великого підписано угоду про створення Центру балтистики при Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Дата створення цього осередку литуаністики 19 жовтня 2020 року. 19 березня 2021 року відбулася церемонія відкриття Центру балтистики, в якій взяла участь перша леді Литовської Республіки Діана Науседене. У 2023 році загальна кількість студентів, які вивчають литовську мову та культуру, становить понад 50 осіб (на навчальний рік). Найважливішим у цьому контексті є набір студентів на унікальну для освітнього простору України бакалаврську програму «Польська мова та література, англійська та литовська мови». Тривалість навчання 4 роки, викладаються такі дисципліни: литовська мова, лінгвокраїнознавство та фольклор Литви тощо. Співпраця з Центром литуаністики та міжнародних програм Академії освіти Університету Вітовта Великого у реалізації проекту «Інновації в литуаністиці: від науки до практики» (керівник Вілма Леонавічене): тричі в 2020-2022 роках організовано тижні литовської мови та культури для студентів Центру балтистики; на бакалаврській програмі «Польська мова та література, англійська та литовська мови» запрошені лекторки з Університету Вітовта Великого – проф. Регіна Рінкаускенє та доц. Лаймуте Бучене викладали в дистанційному форматі онлайн «Практичний курс литовської мови». У 2020 році між КНУ імені Тараса Шевченка та Інститутом

литовської мови укладено договір про співпрацю, в результаті якої підготовлено перший і єдиний в історії литовсько-української лексикографії двомовний малий українсько-литовський словник. У 2021 році Центр балтики спільно з партнерами з України та Литви організували першу міжнародну науково-практичну конференцію «Україна та Литва: історичні, мовно-культурні та туристські паралелі».

Наталія КОРОЛЬОВА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Валентина МИРОНОВА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЛАТИНСЬКІ НАПИСИ НА МОНУМЕНТАЛЬНИХ СПОРУДАХ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ТРАНСЛЯЦІЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ

Монументальні споруди, зведені на честь значимих історичних подій, виконують у міському просторі не лише естетичну, але й ідеологічну функцію, відображаючи суспільно-політичні інтереси й пропагуючи важливі соціальні ідеї. Однак окрім самих будівель активними учасниками публічного простору є також інскрипції, висічені на кам'яних плитах. Будучи частиною художнього оформлення споруди, написи впливають на формування її зовнішнього вигляду. Водночас вони несуть і функціональне навантаження, характеризують культурні, соціальні, релігійні та інші потреби суспільства та відображають основні риси тієї чи іншої епохи. У наші дні монументальні написи не втрачають своєї актуальності, а використання латини у просторі сучасного міста є усвідомленою та цілеспрямованою рецепцією античності, інструментом збереження та трансляції культурно-історичної пам'яті. Порівняльний аналіз класичних зразків латинських написів епохи античності та сучасних, представлених у соціокультурному просторі європейського континууму XX – початку XXI століть, свідчить про запозичення традиційних елементів, що проявляється у самій структурі написів, їньому художньо-стилістичному оформленні, використанні усталених виразів та зворотів. Як і у стародавні часи, написи розповідають про те визначне, що з ними пов'язане, говорять про перемоги та досягнення, про життєві пріоритети, ставлення до навколишнього світу, моральні принципи. Паралельно з цим у сучасному суспільстві латинські інскрипції можна розглядати не лише як текст, але і як символ, оскільки сама мова, наділена додатковим ціннісним змістом, стала універсальним культурним кодом. Вживання латини на об'єктах монументальної архітектури часто є